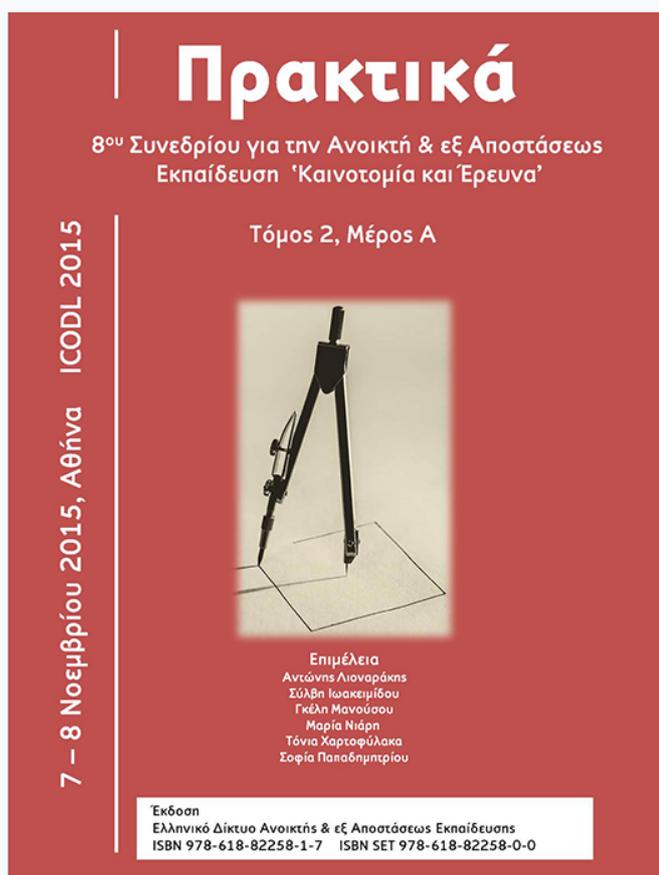

International Conference in Open and Distance Learning

Vol 8, No 2A (2015)

Innovation and Research in Open and Distance Learning and in Information Communications Technology

Film education in the 2nd High School of Argostoli: Case Study, the effect of creating a short film on the emotional intelligence of first grade students

Χαριτίνη Λιναρδάτου

doi: [10.12681/icodl.38](https://doi.org/10.12681/icodl.38)

Κινηματογραφική εκπαίδευση στο 2^ο Γυμνάσιο Αργοστολίου: Μελέτη περίπτωσης, η επίδραση της δημιουργίας ταινίας μικρού μήκους στη συναισθηματική νοημοσύνη των μαθητών της Α΄ τάξης

Film education in the 2nd High School of Argostoli: Case Study, the effect of creating a short film on the emotional intelligence of first grade students

Χαριτίνη Λιναρδάτου

2^ο Γυμνάσιο Αργοστολίου, Φιλολόγος

MSc, MEd

xlinard@otenet.gr

Abstract

The film education in school is an innovative learning experience, which first grade students of the 2nd High School of Argostoli have used within the Health Education program «Playing and Learning at School». Students participated in the 5th Panhellenic Student Competition of short films "A planet ... an opportunity" with the 6 minute short film "Pure Play", its content relating to in-school violence (bullying). Applying the «project» method, students had the opportunity to approach in an experiential and interactive way the development of steps required to create a short film. They assumed roles (actors, screenwriters, directors, etc.) in order to implement the idea of the script. The research interest in this article focuses on the "impression" of their own eyes in the creation of the short film investigating the development of cognitive and emotional skills, particularly those of emotional intelligence.

Key-words: *film education, short film, experiential learning, project method, emotional intelligence, role play, organized game, group cooperation learning.*

Περίληψη

Η κινηματογραφική εκπαίδευση στο σχολείο είναι μια καινοτόμα εμπειρία μάθησης, την οποία αξιοποίησαν οι μαθητές της Α΄ τάξης του 2^{ου} Γυμνασίου Αργοστολίου στο πλαίσιο του προγράμματος Αγωγής Υγείας με θέμα «παίζοντας και μαθαίνοντας στο σχολείο». Οι μαθητές συμμετείχαν στον 5^ο Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό ταινιών μικρού μήκους «Ένας πλανήτης ... μια ευκαιρία» με την ταινία μικρού μήκους «το καθαρό παιχνίδι» διάρκειας 6 λεπτών και το περιεχόμενο της οποίας αφορά στην ενδοσχολική βία. Εφαρμόζοντας τη μέθοδο «project» οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να προσεγγίσουν με βιωματικό και αλληλεπιδραστικό τρόπο τη διαμόρφωση των σταδίων που απαιτούνται για να γίνει μια ταινία μικρού μήκους. Ανέλαβαν ρόλους (ηθοποιοί, σεναριογράφοι, σκηνοθέτες κ.λ.π) προκειμένου να υλοποιήσουν την ιδέα του σεναρίου. Το ερευνητικό ενδιαφέρον σε αυτό το άρθρο επικεντρώνεται στην «αποτύπωση» της δικής τους ματιάς για τη δημιουργία της ταινίας μικρού μήκους προκειμένου να διερευνηθεί η ανάπτυξη των γνωστικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων και ειδικότερα της συναισθηματικής νοημοσύνης.

Λέξεις-κλειδιά: κινηματογραφική εκπαίδευση, ταινία μικρού μήκους, βιωματική μάθηση, μέθοδος project, συναισθηματική νοημοσύνη, παιχνίδι ρόλων, οργανωμένο παιχνίδι, ομαδοσυνεργατική μάθηση.

Εισαγωγή

Η δημιουργία ταινίας μικρού μήκους στην εκπαίδευση αποτελεί μια καινοτόμα προσέγγιση της μαθησιακής διαδικασίας. Στον 5^ο Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό ταινιών μικρού μήκους «Ένας πλανήτης ... μια ευκαιρία», που διοργανώθηκε από τη Δ/ση Αθμιας Εκπαίδευσης Ν. Σερρών, το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας, τη ΝΕΡΙΤ και το Υπουργείο Πολιτισμού Παιδείας και Θρησκευμάτων (Τμήμα της Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης) οι μαθητές της Α΄ τάξης του 2^{ου} Γυμνασίου Αργοστολίου συμμετείχαν με την ταινία μικρού μήκους «το καθαρό παιχνίδι», η οποία γυρίστηκε στο πλαίσιο του προγράμματος Αγωγής Υγείας με θέμα: «Παίζοντας και Μαθαίνοντας στο Σχολείο».

Ο Πούλιος χαρακτηριστικά αναφέρει:

«Η ταινία μικρού μήκους είναι ένα ιδιαίτερα πυκνογραμμμένο κινηματογραφικό είδος. Στα λίγα λεπτά διάρκειας της συμπυκνώνονται ιδέες, μηνύματα, νοήματα και όλη η κινηματογραφική γλώσσα. Όταν μεταφέρεται σε επίπεδο τάξης η δημιουργία της, αποτελεί ένα μοναδικό εκπαιδευτικό εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη διδασκαλία όλων των γνωστικών αντικειμένων μια που η ολοκλήρωσή του προϋποθέτει γλωσσικές δραστηριότητες (συγγραφή κειμένων, σεναρίου, storyboard κλπ), μαθηματικές δεξιότητες (γεωμετρία, μαθηματικοί υπολογισμοί κλπ), μουσική δημιουργία (μουσική επένδυση), εικαστική έκφραση (κατασκευή σκηνικών κλπ). Ακόμη μπορεί να υποστηρίξει όλα τα προαιρετικά προγράμματα που υλοποιούνται στο σχολείο: αγωγής υγείας, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και πολιτιστικά».

(2014, σελ. 4)

Στην οικοσελίδα «Αγωγή Υγείας» του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού επισημαίνεται ότι η Αγωγή Υγείας αποτελεί την ενδεδειγμένη προληπτική προσέγγιση στον χώρο της εκπαίδευσης, στην αντιμετώπιση προβλημάτων, που αφορούν στις διαπροσωπικές σχέσεις, στην αντικοινωνική συμπεριφορά, στην παραβατικότητα, στο κάπνισμα, στο αλκοόλ, στα ναρκωτικά, στα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, στην παχυσαρκία, στην οδική ασφάλεια καθώς και στον ρατσισμό.

Λαμβάνοντας υπόψη, ότι η ενδοσχολική βία αποτελεί ένα επίκαιρο θέμα, που επιδρά αρνητικά στη μαθητική κοινότητα, η δημιουργία της ταινίας μικρού μήκους στο πλαίσιο του προγράμματος Αγωγής Υγείας έχει ως βασικό σκοπό την ευαισθητοποίηση των μαθητών, τη δημιουργικότητα, την καλλιέργεια της συναισθηματικής νοημοσύνης και την ανάδειξη της αισθητικής εμπειρίας.

Ειδικότερα οι επιμέρους στόχοι ήταν:

- Η εξοικείωση των μαθητών με τις ταινίες μικρού μήκους και με τα στάδια της δημιουργίας μιας ταινίας μικρού μήκους.
- Η βιωματική ανάπτυξη της ομαδικότητας και της συνεργασίας μέσα από την κατανομή ρόλων (ηθοποιοί, σκηνοθέτες, σεναριογράφοι κ.λ.π).
- Η καλλιέργεια του κριτικού στοχασμού και της συναισθηματικής νοημοσύνης (ενσυναίσθησης) μέσα από τη δημιουργία του σεναρίου.
- Η καλλιέργεια της φαντασίας και της ελεύθερης έκφρασης (αυτοσχεδιασμού) με το παιχνίδι των ρόλων.

Το παρόν άρθρο στοχεύει αφενός μεν στην περιγραφή μιας καινοτόμας μαθησιακής διαδικασίας, που αφορά στη δημιουργία μιας ταινίας μικρού μήκους από τους μαθητές της Α΄ τάξης του 2^{ου} Γυμνασίου Αργοστολίου στο πλαίσιο του προγράμματος

Αγωγής Υγείας «παίζοντας και μαθαίνοντας στο σχολείο» και αφετέρου στη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας, που είχε η συγκεκριμένη βιωματική εμπειρία στη γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών και ειδικότερα στην καλλιέργεια της συναισθηματικής νοημοσύνης.

Στις επόμενες ενότητες περιγράφουμε: Α) το θεωρητικό πλαίσιο, Β) τη μεθοδολογία που ακολουθήσαμε, Γ) τα αποτελέσματα που προέκυψαν και ολοκληρώνουμε με τα συμπεράσματα.

Η σημασία της κινηματογραφικής εκπαίδευσης στη μαθησιακή διαδικασία.

Η Γιωτοπούλου χαρακτηριστικά αναφέρει:

«Η κινηματογραφική εκπαίδευση στο σχολείο αναπτύχθηκε κυρίως στο μάθημα της λογοτεχνίας. Οι θεωρητικές αρχές στις οποίες στηρίζονται τα εκπαιδευτικά συστήματα, κυρίως στις ΗΠΑ, στη Βρετανία και την Αυστραλία, που χρησιμοποιούν την κινηματογραφική ταινία και άλλα οπτικοακουστικά προϊόντα στο μάθημα της γλώσσας και της λογοτεχνίας είναι αφενός η θεωρία της αισθητικής πρόσληψης και της ανταπόκρισης (reader response theory). Δηλαδή οι μαθητές, καθώς επεξεργάζονται τα οπτικοακουστικά κείμενα φέρνουν τις ατομικές τους εμπειρίες και συνδιαλέγονται με αυτά για να δημιουργήσουν νόημα και ατομική ανταπόκριση. Και αφετέρου του κριτικού γραμματισμού και ειδικότερα του κριτικού γραμματισμού των μέσων (critical media literacy). Δηλαδή η επεξεργασία των οπτικοακουστικών κειμένων έχει ως στόχο την κριτική αξιολόγηση των τρόπων με τους οποίους το μήνυμα των μέσων δημιουργείται, από ποιον και με ποια πρόθεση».

(2013: 363)

Για την Darrington, (2008, όπ. αναφ. παραπ.) τόσο η θεωρία της αναγνωστικής ανταπόκρισης όσο και του κριτικού γραμματισμού προσφέρει στους εκπαιδευτικούς μεθοδολογικά εργαλεία για τη διδασκαλία και ανάπτυξη προγραμμάτων που προωθούν πιο ενεργούς τρόπους νοηματοδότησης από τους μαθητές.

Σύμφωνα άλλωστε με την Bazalgette (χ.χ., όπ. αναφ. στην Ανδριοπούλου 2011) η μελέτη της κινηματογραφικής παιδείας συνοψίζεται στη θεωρία για τα «3Cs» της Παιδείας στα Μέσα. Η οπτική αυτή στηρίζεται σε τρεις δομικούς άξονες:

- Την κριτική προσέγγιση (Critical)
- Την πολιτιστική προσέγγιση (Cultural)
- Τη δημιουργική προσέγγιση (Creative)

Στη μαθησιακή διαδικασία των παιδιών η θεωρία για τα «3Cs» της Παιδείας στα Μέσα μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι μια ολιστική προσέγγιση της βιωματικής μάθησης στην κινηματογραφική εκπαίδευση, αφού σύμφωνα με τον Dewey (1916, όπ. αναφ. στον Κόκκο, 2005:66) χρειάζεται να διαμορφωθεί ένα διαφορετικό σύστημα εκπαίδευσης, που να επιτρέπει στους νέους να εμπλέκονται σε εμπειρίες με παιδευτική αξία μέσα από τις οποίες υποκινείται η περιέργεια, ενδυναμώνεται η πρωτοβουλία και διαμορφώνεται η επιθυμία για περισσότερη μάθηση.

Οι μαθητές μέσω των κινηματογραφικών βιωμάτων μαθαίνουν να αναγνωρίζουν, να διαμορφώνουν και να εκφράζουν συναισθήματα φθάνοντας έτσι στην αλληλεπίδραση και στην κατανόηση του «άλλου». Ο Charlot (1999:131, όπ. αναφ. στη Δεδούλη (χ.χ) σελ. 145) σχολιάζει, ότι η μάθηση γίνεται συνήθως αντιληπτή ως πρόσκτηση μιας γνώσης, ως ιδιοποίηση ενός διανοητικού περιεχομένου. Η σχέση όμως με τη γνώση, που ορίζει τη σχέση με τη μάθηση, είναι η σχέση ενός υποκειμένου με τον κόσμο, με τον εαυτό του και με τους άλλους.

Η σημασία, άλλωστε, που έχει η δημιουργία εκπαιδευτικών ταινιών και η χρήση τους ως μαθησιακά και διδακτικά εργαλεία επισημαίνεται από την Επιστημονική Εταιρεία «Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης», η οποία, στο πλαίσιο

του 2ου Συνεδρίου για την ΑεξΑΕ, ανέλαβε το Μάρτιο του 2003 τη διοργάνωση του Φεστιβάλ Εκπαιδευτικών Ταινιών. (Φεστιβάλ Εκπαιδευτικών Ταινιών. χ.χ).

Η συμβολή του σεναρίου της ταινίας μικρού μήκους «το καθαρό παιχνίδι» στην ανάπτυξη της συναισθηματικής νοημοσύνης των μαθητών.

Η ιδιαιτερότητα του σεναρίου της ταινίας μικρού μήκους «το καθαρό παιχνίδι» ήταν, ότι η δημιουργία του βασίστηκε σε ένα οργανωμένο παιχνίδι, το μπάσκετ, στο οποίο εμφανίζεται η ενδοσχολική βία από τους μαθητές που συμμετείχαν, χωρισμένοι σε δύο ομάδες. Αξιοποιώντας τη μη λεκτική επικοινωνία και αυτοσχεδιάζοντας οι μαθητές υποδύονται ρόλους (παιχνίδι ρόλων) μέσα στην τάξη, στο διάλειμμα, στη διάρκεια του παιχνιδιού με τους οποίους διαμορφώνουν το πλαίσιο, στο οποίο ένας συμμαθητής τους φαίνεται, ότι είναι στο επίκεντρο της μη λεκτικής βίας. Στο τέλος, το οργανωμένο παιχνίδι, το μπάσκετ, γίνεται το μέσο συμφιλίωσης και κατάρριψης κάθε ενδοσχολικής βίας.

Η συγκεκριμένη διττή λειτουργία του παιχνιδιού (οργανωμένο παιχνίδι – παιχνίδι ρόλων) έχει καθοριστική σημασία στην ανάπτυξη της συναισθηματικής νοημοσύνης των μαθητών, αφού ο Mead (1962, όπ. αναφ. στον Γκότοβο 1999: 46, 47) προσδιορίζει τη σημασία της κοινωνικής συμμετοχής («συνεργασίας») και της εμφάνισης της έννοιας του «άλλου», ως βασικού παράγοντα κοινωνικοποίησης και αγωγής. Ειδικότερα στο οργανωμένο παιχνίδι, το μπάσκετ, η διαφοροποίηση ρόλων, η οποία στηρίζεται σε ορισμένους κανόνες του παιχνιδιού προϋποθέτει, ότι το άτομο μπορεί να αντιλαμβάνεται τους ρόλους όλων των συμπαικτών κάθε στιγμή, έτσι ώστε να χρησιμοποιεί αυτή την αντίληψη του ρόλου των άλλων σαν βάση για να ενορχηστρώνει τη δική του συμπεριφορά.

Ο Γερμανός χαρακτηριστικά αναφέρει:

Το παιχνίδι ενσωματωμένο σε συνθήκες αγωγής, μπορεί να λειτουργήσει σε δυο επίπεδα: Αφενός στο επίπεδο της παιδαγωγικής σχέσης, επειδή η εν δυνάμει παιδαγωγική του ποιότητα το αναδεικνύει α) σε όργανο επικοινωνίας τόσο μεταξύ των παιδιών, όσο και μεταξύ παιδιών και εκπαιδευτικού και β) σε μέσο επίλυσης των συγκρούσεων και των δυσχερειών συνεργασίας που εμφανίζονται στην τάξη. Αφετέρου, στο επίπεδο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, επειδή μπορεί να αξιοποιηθεί στη διαδικασία απόκτησης γνώσεων και δεξιοτήτων, καθώς και στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας και της φαντασίας.

(1993, όπ. αναφ στο Γερμανός 2004:3)

Η συζήτηση – διάλογος για τη διαμόρφωση του σεναρίου με θέμα την ενδοσχολική βία συνέβαλλε στην καλλιέργεια της ικανότητας των μαθητών να καταλαβαίνουν, να έρχονται στη θέση του «άλλου» δηλαδή του ατόμου που δέχεται την ενδοσχολική βία και ταυτόχρονα να αναγνωρίζουν, να επεξεργάζονται και να διαμορφώνουν το δικό τους συναίσθημα απέναντι σε μια τέτοια πράξη. Πρόκειται σύμφωνα με τον Gardner (1993, όπ. αναφ. στην Λαμπροπούλου, 1999) για τα δύο είδη νοημοσύνης που διαμορφώνουν τη Συναισθηματική νοημοσύνη: τη Διαπροσωπική νοημοσύνη, δηλαδή την ικανότητα να καταλαβαίνουμε τους άλλους ανθρώπους και την Ενδοπροσωπική νοημοσύνη, που είναι μια συσχετική ικανότητα που στρέφεται προς τα μέσα. Είναι η ικανότητα να σχηματίσουμε ένα ακριβές, γνήσιο πρότυπο του εαυτού μας και να μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αυτό το πρότυπο για να λειτουργούμε αποτελεσματικά στη ζωή μας.

Με το παιχνίδι ρόλων, το οποίο βασίστηκε στον αυτοσχεδιασμό, οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να μάθουν μέσω της μη λεκτικής επικοινωνίας να εκφράζουν τα συναισθήματά τους χρησιμοποιώντας τη γλώσσα του σώματος (body language) και τις εκφράσεις του προσώπου .

Ο Goleman χαρακτηριστικά αναφέρει:

«Τα ανθρώπινα συναισθήματα σπάνια περιγράφονται. Πολύ συχνά εκδηλώνονται μέσα από άλλα σήματα. Το κλειδί για να μαντέψει κανείς τα συναισθήματα του άλλου βρίσκεται στην ικανότητα του να διαβάξει τα μη λεκτικά στοιχεία της επικοινωνίας. Να ερμηνεύει τον τόνο της φωνής, τις χειρονομίες, την έκφραση του προσώπου και άλλα. Σε έρευνα που έγινε σε περισσότερους από επτά χιλιάδες ανθρώπους στις Ηνωμένες Πολιτείες και σε δεκαοκτώ άλλες χώρες, βρέθηκε ότι τα οφέλη που προέκυπταν από την ικανότητα αντίληψης των συναισθημάτων από μη λεκτικές ενδείξεις περιελάμβαναν καλύτερη συναισθηματική προσαρμογή, περισσότερη δημοτικότητα, μεγαλύτερη εξωστρέφεια και, ως μη φανεί παράξενο, περισσότερη ευαισθησία».

(1998: 149)

Βασικό κριτήριο της συναισθηματικής νοημοσύνης είναι η ενσυναίσθηση δηλαδή η αναγνώριση των συναισθημάτων των άλλων. Ο Goleman (1998: 148) επισημαίνει ότι η ενσυναίσθηση οικοδομείται πάνω στην αυτοεπίγνωση. Όσο περισσότερο ανοικτοί είμαστε στις ίδιες μας τις συγκινήσεις, τόσο περισσότερο ικανοί θα είμαστε στο να αντιληφθούμε τα συναισθήματα. Σύμφωνα με τον Ματσαγγούρα (2008:470, 471) στενά συνδεδεμένη με την έννοια της ενσυναίσθησης είναι και η έννοια της υπόδυσης ή ανάληψης ρόλου (role –taking). Η ενσυναίσθηση με τις γνωστικές και συναισθηματικές γέφυρες που οικοδομεί μεταξύ των ατόμων και των άλλων μελών του κοινωνικού περιβάλλοντος συμβάλλει στην ανάπτυξη, αφού βοηθάει το άτομο να ανακαλύψει διαφορετικούς και συχνά ανώτερους τρόπους ύπαρξης και κατανόησης της πραγματικότητας.

Μεθοδολογία

Ο Πούλιος (2014: 4) επισημαίνει, ότι η δημιουργία μιας ταινίας μικρού μήκους βασίζεται στις αρχές της ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας και μαθητοκεντρικής μάθησης, καθώς όλες οι απαιτούμενες εργασίες έχουν σαν πυρήνα τους τις μαθητικές ομάδες και ο εκπαιδευτικός περιορίζεται στον ρόλο του μαέστρου ή σκηνοθέτη του τελικού έργου.

Εφαρμόστηκε η μέθοδος του σχεδίου εργασίας (project), η οποία σύμφωνα με τον Χρυσάφιδη (1994, όπ. αναφ. στη Φραγκάκη 2007: 1) στηρίζεται στη βιωματική, συνεργατική και πολυαισθητηριακή προσέγγιση της γνώσης. Η Φραγκάκη (όπ. παραπ.) επισημαίνει, ότι η μέθοδος project αποτελεί μια σύνθετη μορφή διδασκαλίας και μάθησης, που απαιτεί ευελιξία από μέρους του δασκάλου, ώστε να αναπτύσσεται και να αξιοποιείται η πρωτοβουλία, η αυτενέργεια και η κριτική σκέψη των μαθητών του.

Στο πλαίσιο της βιωματικής μάθησης ακολουθήθηκαν σύμφωνα με τον Πούλιο (2014: 4-8) δέκα βήματα για τη δημιουργία της ταινίας μικρού μήκους:

1. Ενημέρωση του διευθυντή του σχολείου, του συλλόγου διδασκόντων, του σχολικού συμβούλου, του υπεύθυνου σχολικών δραστηριοτήτων και των γονέων σχετικά με τη δημιουργία της ταινίας και την έγγραφη συγκατάθεση τους για τη συμμετοχή των παιδιών τους στην ταινία.
2. Προβολή άλλων ταινιών μικρού μήκους που προτείνονται από τον Πούλιο (2014: 9) και οι οποίες μπορούν να βρεθούν και μέσω της μηχανής αναζήτησης του youtube με σκοπό οι μαθητές να εξοικειωθούν με την κινηματογραφική γλώσσα και αφήγηση.

Ειδικότερα, προβλήθηκαν οι ταινίες:

- Εικονική ζωή – διαδίκτυο
- Τα ζωντανά γκράφιτι

- Τα παιδιά παίζουν
 - Μοναξιά ηλικιωμένων
 - Ο φόβος των παιδιών ότι θα τα εγκαταλείψουν
3. Καταγραφή εντυπώσεων - συναισθημάτων από τις ταινίες και συζήτηση σχετικά με τη βασική ιδέα (μήνυμα) που είχε η κάθε ταινία.
 4. Το θέμα της ταινίας μικρού μήκους (η ενδοσχολική βία) αποφασίστηκε μετά από συζήτηση που έγινε από τους υπεύθυνους καθηγητές του προγράμματος Αγωγής Υγείας «παίζοντας και μαθαίνοντας στο σχολείο» με τους μαθητές της Α΄ Γυμνασίου που συμμετείχαν στο πρόγραμμα.
 5. Συμμετείχαν 22 μαθητές και χωρίστηκαν σε ομάδες (ηθοποιοί, σκηνοθέτες, σεναριογράφοι, φωτογράφοι, μουσικοί).
 6. Δημιουργήθηκε το σενάριο της ταινίας, ο σχεδιασμός του οποίου σύμφωνα με τον Σιάκα (2012:2) πρέπει να απαντάει σε δύο κύρια ερωτήματα : «Τι» θα πούμε και «Πώς» θα το πούμε, που αντιστοιχούν στο συνθετικά στοιχεία του σεναρίου, της «ιστορίας» και της «πλοκής».
 7. Χρονοδιάγραμμα της ταινίας.
 8. Χωρισμός του σεναρίου σε πλάνα (storyboard) προκειμένου να περιγράψουν οι μαθητές με λίγα λόγια, τι θα δουν και τι θα ακούσουν σε κάθε σημείο του σεναρίου.
 9. Πραγματοποιήθηκαν δοκιμαστικές λήψεις σε χώρους του σχολείου.
 10. Μοντάζ.
Οι μέθοδοι συλλογής δεδομένων που εφαρμόστηκαν είναι οι ημιδομημένες συνεντεύξεις, το ερωτηματολόγιο και η συστηματική παρατήρηση, όσον αφορά στην καταγραφή του ενδιαφέροντος και της ανταπόκρισης που είχαν οι μαθητές.

Αποτελέσματα

Οι εντυπώσεις από τη συμμετοχή των μαθητών στη δημιουργία της ταινίας μικρού μήκους, «το καθαρό παιχνίδι», ήταν οι εξής:

Π.Τ Ήταν μια εξαιρετική εμπειρία, θα ήθελα να ξαναγίνει κάτι παρόμοιο του χρόνου.

Μ.Σ Οι εντυπώσεις μου ήταν άριστες, διότι μια ταινία μικρού μήκους πέρασε ένα τόσο μεγάλο μήνυμα σχετικά με την ενδοσχολική βία.

Γ.Δ Πιστεύω, ότι από τη συμμετοχή μου στην ταινία κατάφερα να μάθω να συνεργάζομαι και να δεθώ περισσότερο με τους συμμαθητές μου.

Π.Π Οι εντυπώσεις μου από τη συμμετοχή μου ήταν θετικές. Ήταν μια καινούργια εμπειρία μέσα από την οποία έμαθα να συνεργάζομαι με άλλους και να δημιουργώ διασκεδάζοντας.

Σ.Π Μου έκανε εντύπωση το σενάριο της ταινίας αυτής. Έμοιαζε πολύ με την πραγματικότητα που ζούμε σήμερα. Άλλη εντύπωση ήταν ότι το σενάριο δεν είχε λόγια αλλά έτσι βγήκε πιο ωραίο!. Όπως λένε μια εικόνα χίλιες λέξεις.

Κ.Π Ήταν μια ωραία εμπειρία. Έμαθα πολλά πράγματα σχετικά με τη δημιουργία μιας ταινίας και πέρασα αξέχαστες στιγμές συμμετέχοντας στο πρόγραμμα αυτό.

Το «καινούργιο» που έμαθαν οι μαθητές από αυτή τη διαδικασία, τη δημιουργία ταινίας μικρού μήκους.

Μ.Δ Μου έμαθε πως γυρίζεται μια ταινία.

Π.Τ Η δημιουργία της ταινίας ήταν μια αξέχαστη εμπειρία γιατί μου έμαθε ότι δεν πρέπει να ασκούμε ψυχική, σωματική και λεκτική βία σε κανένα άνθρωπο για κανένα λόγο.

Γ.Μ Η ταινία αυτή για μένα ήταν μια μεγάλη και αξέχαστη εμπειρία καθώς έμαθα πώς δουλεύουν οι σκηνοθέτες, οι σεναριογράφοι, οι ηθοποιοί, και πώς γίνεται η δημιουργία μιας ταινίας.

Μ.Σ Μου έμαθε, ότι μέσα από τη καλή συνεργασία βγαίνει ένα άριστο αποτέλεσμα.

Γ.Δ Η δημιουργία της ταινίας μου έμαθε, πως το πιο ωραίο πράγμα είναι η συνεργασία και η δημιουργία της φιλίας.

Π.Π Το καινούργιο που έμαθα από την εμπειρία μου αυτή είναι ότι με κοινή προσπάθεια και καλή θέληση μπορούμε να δημιουργήσουμε όμορφα πράγματα νιώθοντας, ότι διασκεδάζουμε.

Σ.Τ Από αυτή την ταινία κατάλαβα, ότι, όταν ασκούμε βία σε ένα παιδί νιώθει άσχημα. Όλα τα παιδιά έχουν ίδια δικαιώματα, ίσες υποχρεώσεις.

Α.Σ Σε αυτή την ταινία κατάλαβα, ότι δεν πρέπει να ενοχλούμε και να πειράζουμε τα άλλα παιδιά, επειδή, αν ήμασταν στη θέση τους, δε θα μας άρεσε και θα αισθανόμασταν άσχημα.

Μ.Τ Σε αυτή την ταινία έμαθα για τα δικαιώματα κάθε παιδιού. Όλα τα παιδιά είναι ίσα και όμοια και δε διαφέρει κανένα. Όλοι είμαστε παιδιά. Έμαθα να μην κοροϊδεύω, αν το άλλο παιδί έχει πρόβλημα και να του λέω χαρακτηρισμούς και αν το κοροϊδεύουν πρέπει να το υπερασπιστώ.

Σ.Π Ναι, μου έμαθε, αν και το ήξερα από πιο πριν, αλλά με έκανε να καταλάβω, ότι η καταγωγή, η θρησκεία, η εξωτερική εμφάνιση που μπορεί να έχει κάποιος δεν αποτελούν κριτήριο αξιολόγησης.

Κ.Π Μου έμαθε, πως είναι πολύ άσχημο ένα παιδί να δέχεται μπούλινγκ και πως αυτό θα έπρεπε να σταματήσει.

Η αξιολόγηση του τελικού αποτελέσματος (της ταινίας) από τους μαθητές.

Π.Π Το τελικό αποτέλεσμα μου άρεσε και ιδιαίτερα η τελευταία σκηνή που συμφιλιώνονται τα δύο νέα παιδιά.

Μ.Δ. Μου άρεσε η ταινία, επειδή μπορέσαμε μέσα σε λίγα λεπτά να περάσουμε ένα μήνυμα κατά της ενδοσχολικής βίας.

Σ.Π Ναι, μου άρεσε πολύ, διότι μέσα από αυτήν έμαθα πολλά καινούργια πράγματα σχετικά με τον ρατσισμό. Μου άρεσε, επειδή ήρθα πιο κοντά με συμμαθητές /τριες μου. Ελπίζω να δώσαμε ένα μήνυμα σε αυτούς που την παρακολούθησαν.

Κ.Π Η ταινία μου άρεσε πολύ. Το σενάριο ήταν αρκετά έξυπνο και έδενε με τη μουσική, οι ηθοποιοί έπαιζαν αρκετά καλά, το μοντάζ ήταν πολύ καλό και έτσι βγήκε ένα αξιόλογο αποτέλεσμα.

Αξιολόγηση εμπειρίας από τη συμμετοχή στην ταινία.

Γ.Μ. Ήμουν ηθοποιός και μου άρεσαν οι πρόβες πολύ.

Γ.Ρ Στην ταινία αυτή είχα αναλάβει το ρόλο του σκηνοθέτη και του ηθοποιού. Ο σκηνοθέτης μου αρέσει πολύ, γιατί έχεις το ρόλο του αρχηγού και δίνεις οδηγίες στους ηθοποιούς.

Π.Τ Στην ταινία ήμουν ένας από τους ηθοποιούς. Ήταν ευχάριστες και δημιουργικές οι συναντήσεις μας κάθε Πέμπτη μετά το σχολείο. Έμαθα να έχω υπομονή και να συνεργάζομαι με τους συμμαθητές μου.

Μ.Σ Η εμπειρία μου, ως ηθοποιός ήταν αρκετά ευχάριστη. Είχα μια πολύ καλή συνεργασία με τους άλλους ηθοποιούς και νομίζω πώς μπόρεσα να αποδώσω αρκετά καλά το ρόλο μου. Η μόνη πρόκληση που αντιμετώπισα ήταν να εκφράσω σκέψεις και συναισθήματα μέσω των εκφράσεων του προσώπου μου και των κινήσεων μου.

Β.Μ Η εμπειρία μου σαν ηθοποιός είχε ενδιαφέρον γιατί έπαιζα κάποιον άλλον εκτός του εαυτού μου. Το καλό είναι, ότι, όταν παίζεις σε ταινία, μπορείς να κάνεις κάποιον άλλον χωρίς να σε παίρνει κανείς στα σοβαρά.

Μ.Δ Η εμπειρία μου ήταν καταπληκτική, επειδή ταξίδευσε η φαντασία μου, έμαθα καινούργια πράγματα και κάναμε ασκήσεις αυτοσχεδιασμού.

Γ.Δ. Σαν σεναριογράφος αρχικά αγχώθηκα, γιατί δεν ήξερα τι θέμα να επιλέξω, πού να βασιστώ για να αρχίσω το σενάριο της ταινίας. Σαν ηθοποιός μπορώ να πω, ότι δεν χρειάστηκαν ιδιαίτερες κινήσεις ή εκφράσεις γιατί έβγαιναν πραγματικά από την ψυχή μου.

Π.Τ Μου άρεσε πολύ η εμπειρία του ηθοποιού, γιατί ήταν κάτι καινούργιο και διαφορετικό και γιατί ένιωσα και εγώ ότι βοηθούσα στη δημιουργία της ταινίας.

Σ.Π Ως ηθοποιός πέρασα πολύ ωραία, έμαθα πολλά πράγματα, έμαθα να μην ξεχωρίζω τους ανθρώπους να γίνομαι καλύτερη, να μην τα βάζω κάτω στα δύσκολα και να κρίνω τους ανθρώπους από τον χαρακτήρα τους και τη συμπεριφορά τους.

Κ.Π Συμμετείχα στο πρόγραμμα αυτό σαν ηθοποιός. Ήταν μια αξέχαστη εμπειρία, αφού έμαθα αρκετά καινούργια πράγματα σχετικά με τη δημιουργία μιας ταινίας.

Το ενδεχόμενο να συμμετέχουν στη δημιουργία μιας άλλης ταινίας.

Μ.Δ Ναι, γιατί περνάμε ωραία και μαθαίνουμε, πώς να κάνουμε μια ταινία.

Π.Τ Ναι θα ήθελα, γιατί μου άρεσε η συνεργασία με τους συμμαθητές μου και τους καθηγητές. Μου αρέσει που έμαθα, πώς δημιουργείται μια ταινία.

Μ.Σ Θα ήθελα να συμμετέχω στη δημιουργία άλλης ταινίας, διότι κατά τη γνώμη μου παίρνω ερεθίσματα, ιδέες, καλλιεργώ τη φαντασία μου και συγχρόνως μου αρέσει η συνεχής συνεργασία με τους συμμαθητές μου.

Γ.Δ Ναι, πραγματικά θα ήθελα να συμμετέχω στη δημιουργία μιας άλλης ταινίας, γιατί ήταν μια εμπειρία που δεν είχα ζήσει ποτέ και μου άρεσε.

Π.Π Θα ήθελα, γιατί μου αρέσει να συνεργάζομαι με άλλους, να μαθαίνω μέσα από αυτό να μοιράζομαι και να βοηθάω στο να περνάνε θετικά μηνύματα στους συμμαθητές.

Σ.Π. Ναι θα ήθελα του χρόνου πιστεύω, πως θα συμμετέχουν περισσότερα παιδιά από ότι φέτος.

Κ.Π Θα ήταν πολύ ωραίο να συμμετέχω στη δημιουργία άλλης ταινίας και θα εκμεταλλευόμουν μια τέτοια ευκαιρία, αφού θα έχω τη δυνατότητα να μάθω περισσότερα για τη δημιουργία μιας ταινίας και ταυτόχρονα να περάσω πολύ ωραία με τους φίλους μου.

Συμπεράσματα

- *Αναδεικνύεται η παιδαγωγική σημασία που έχει η δημιουργία της ταινίας μικρού μήκους στην εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς μπορεί να θεωρηθεί μια ευχάριστη και διασκεδαστική απασχόληση για τα παιδιά, μέσω της οποίας μαθαίνουν να αυτενεργούν και να δημιουργούν μια «νέα» πραγματικότητα. Ειδικότερα: Τα παιδιά έμαθαν να συνεργάζονται, να δημιουργούν φιλίες και να συμμετέχουν δημιουργικά διασκεδάζοντας με τη διαδικασία της δημιουργίας της ταινίας μικρού μήκους. Ο Π.Τ χαρακτηριστικά αναφέρει: «Στην ταινία ήμουν ένας από τους ηθοποιούς. Ήταν ευχάριστες και δημιουργικές οι συναντήσεις μας κάθε Πέμπτη μετά το σχολείο. Έμαθα να έχω υπομονή και να συνεργάζομαι με τους συμμαθητές μου». Ο Π.Π σχολιάζει, ότι: «Οι εντυπώσεις μου από τη συμμετοχή μου ήταν θετικές. Ήταν μια καινούργια εμπειρία μέσα από την οποία έμαθα να συνεργάζομαι με άλλους και να δημιουργώ διασκεδάζοντας». Η Κ.Π αναφέρει επίσης, ότι: «Θα ήταν πολύ ωραίο να συμμετέχω στη δημιουργία άλλης ταινίας*

και θα εκμεταλλευόμενοι μια τέτοια ευκαιρία, αφού θα έχω τη δυνατότητα να μάθω περισσότερα για τη δημιουργία μιας ταινίας και ταυτόχρονα να περάσω πολύ ωραία με τους φίλους μου». Ο Π.Τ σχολιάζει: «μου άρεσε η συνεργασία με τους συμμαθητές μου και τους καθηγητές. Μου αρέσει που έμαθα πώς δημιουργείται μια ταινία».

- *Οι μαθητές έμαθαν να επεξεργάζονται τα συναισθήματα τους, να έρχονται στη θέση του άλλου, να αναγνωρίζουν και να αποδέχονται τη διαφορετικότητά του.* Ο Α.Σ χαρακτηριστικά αναφέρει: «Σε αυτή την ταινία κατάλαβα, ότι δεν πρέπει να ενοχλούμε και να πειράζουμε τα άλλα παιδιά, επειδή, αν ήμασταν στη θέση τους δε θα μας άρεσε και θα αισθανόμασταν άσχημα». Η Μ.Τ σχολιάζει: «Σε αυτή την ταινία έμαθα για τα δικαιώματα κάθε παιδιού. Όλα τα παιδιά είναι ίσα και όμοια και δε διαφέρει κανένα. Όλοι είμαστε παιδιά. Έμαθα να μην κοροϊδεύω, αν το άλλο παιδί έχει πρόβλημα και να του λέω χαρακτηρισμούς και αν το κοροϊδεύουν πρέπει να το υπερασπιστώ». Η Σ.Π χαρακτηριστικά αναφέρει: «Μου έμαθε, (η ταινία) αν και το ήξερα από πιο πριν, αλλά με έκανε να καταλάβω ότι η καταγωγή, η θρησκεία, η εξωτερική εμφάνιση που μπορεί να έχει κάποιος δεν αποτελούν κριτήριο αξιολόγησης». Η Σ.Π επίσης σχολιάζει: «Ναι, μου άρεσε πολύ, διότι μέσα από αυτήν έμαθα πολλά καινούργια πράγματα σχετικά με τον ρατσισμό. Μου άρεσε, επειδή ήρθα πιο κοντά με συμμαθητές /τριες μου. Ελπίζω να δώσαμε ένα μήνυμα σε αυτούς που την παρακολούθησαν». Η Σ.Τ επισημαίνει: «Από αυτή την ταινία κατάλαβα, ότι όταν ασκούμε βία σε ένα παιδί νιώθει άσχημα. Όλα τα παιδιά έχουν ίδια δικαιώματα, ίσες υποχρεώσεις. Παρόμοια και η Κ.Π επισημαίνει: «Μου έμαθε, πώς είναι πολύ άσχημο ένα παιδί να δέχεται μπουλινγκ και πώς αυτό θα έπρεπε να σταματήσει». Ο Π.Τ σχολιάζει: « Η δημιουργία της ταινίας ήταν μια αξέχαστη εμπειρία, γιατί μου έμαθε, ότι δεν πρέπει να ασκούμε ψυχική, σωματική και λεκτική βία σε κανέναν άνθρωπο για κανένα λόγο». Ο Π.Τ αναφέρει: «Το τελικό αποτέλεσμα μου άρεσε και ιδιαίτερα η τελευταία σκηνή που συμφιλιώνονται τα δύο νέα παιδιά».
- *Οι μαθητές μέσα από το παιχνίδι ρόλων απέκτησαν κάποιες κοινωνικές δεξιότητες.* Σύμφωνα άλλωστε με τον Goleman (1998, όπ. αναφ. στον Mezirow 2007:51) οι πιο σημαντικές κοινωνικές ικανότητες περιλαμβάνουν τη συναισθηματική κατανόηση και τις κοινωνικές δεξιότητες. Ο Γ.Ρ χαρακτηριστικά αναφέρει: «στην ταινία αυτή είχα αναλάβει το ρόλο του σκηνοθέτη και του ηθοποιού. Ο σκηνοθέτης μου αρέσει πολύ, γιατί έχεις το ρόλο του αρχηγού και δίνεις οδηγίες στους ηθοποιούς». Ο Β.Μ επισημαίνει: «Η εμπειρία μου σαν ηθοποιός είχε ενδιαφέρον, γιατί έπαιζα κάποιον άλλον εκτός του εαυτού μου. Το καλό είναι, ότι όταν παίζεις σε ταινία μπορείς να κάνεις κάποιον άλλον χωρίς να σε παίρνει κανείς στα σοβαρά». Ο Γ.Δ. χαρακτηριστικά αναφέρει: «Σαν σεναριογράφος αρχικά αγχώθηκα, γιατί δεν ήξερα τι θέμα να επιλέξω, πού να βασιστώ για να αρχίσω το σενάριο της ταινίας. Σαν ηθοποιός μπορώ να πω, ότι δεν χρειάστηκαν ιδιαίτερες κινήσεις ή εκφράσεις, γιατί έβγαιναν πραγματικά από τη ψυχή μου».
- *Η μη λεκτική επικοινωνία αποτέλεσε για τους μαθητές μια πρωτόγνωρη εμπειρία, αφού τους κινητοποίησε στην αναζήτηση και στην εξωτερίκευση ενός διαφορετικού τρόπου επικοινωνίας.* Ο Μ.Σ. χαρακτηριστικά αναφέρει: «η εμπειρία μου ως ηθοποιός ήταν αρκετά ευχάριστη. Είχα μια πολύ καλή συνεργασία με τους άλλους ηθοποιούς και νομίζω πώς μπόρεσα να αποδώσω αρκετά καλά το ρόλο μου. Η μόνη πρόκληση που αντιμετώπισα ήταν να εκφράσω σκέψεις και συναισθήματα μέσω των εκφράσεων του προσώπου μου και των κινήσεων μου». Η Μ.Δ επισημαίνει: «Η εμπειρία μου ήταν καταπληκτική, επειδή ταξίδευσε η φαντασία μου, έμαθα καινούργια πράγματα και κάναμε ασκήσεις

αυτοσχεδιασμού». Η Σ.Π σχολιάζει: «Μου έκανε εντύπωση το σενάριο της ταινίας αυτής. Έμοιαζε πολύ με την πραγματικότητα που ζούμε σήμερα. Άλλη εντύπωση ήταν ότι το σενάριο δεν είχε λόγια αλλά έτσι βγήκε πιο ωραίο!. Όπως λένε μια εικόνα χίλιες λέξεις».

- Η αναγνώριση της δημιουργίας της ταινίας μικρού μήκους, ως μιας διαφορετικής, καινοτόμας προσέγγισης στη μαθησιακή διαδικασία έγινε από τους μαθητές. Ο Π.Τ σχολιάζει: «Μου άρεσε πολύ η εμπειρία του ηθοποιού γιατί ήταν κάτι καινούργιο και διαφορετικό και γιατί ένιωσα και εγώ ότι βοηθούσα στη δημιουργία της ταινίας». Ο Π.Π αναφέρει χαρακτηριστικά: « Οι εντυπώσεις μου από τη συμμετοχή μου ήταν θετικές. Ήταν μια καινούργια εμπειρία μέσα από την οποία έμαθα να συνεργάζομαι με άλλους και να δημιουργώ διασκεδάζοντας». Η Μ.Δ επισημαίνει: «Μου άρεσε η ταινία επειδή μπορέσαμε μέσα σε λίγα λεπτά να περάσουμε ένα μήνυμα κατά της ενδοσχολικής βίας». Ο Κ.Π αναφέρει: «Ήταν μια αξέχαστη εμπειρία, αφού έμαθα αρκετά καινούργια πράγματα σχετικά με τη δημιουργία μιας ταινίας». Ο Γ.Δ επισημαίνει: «Ναι πραγματικά θα ήθελα να συμμετέχω στη δημιουργία μιας άλλης ταινίας, γιατί ήταν μια εμπειρία που δεν είχα ζήσει ποτέ και μου άρεσε». Ο Γ.Μ σχολιάζει: «Η ταινία αυτή για μένα ήταν μια μεγάλη και αξέχαστη εμπειρία καθώς έμαθα, πώς δουλεύουν οι σκηνοθέτες, οι σεναριογράφοι, οι ηθοποιοί και πώς γίνεται η δημιουργία μιας ταινίας».
- Συμπερασματικά, η υλοποίηση της ταινίας μικρού μήκους «το καθαρό παιχνίδι» με θέμα την ενδοσχολική βία στο πλαίσιο του προγράμματος Αγωγής Υγείας «Παίζοντας και Μαθαίνοντας στο Σχολείο», δημιούργησε τις προϋποθέσεις για την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης των παιδιών και την ανάπτυξη της συναισθηματικής νοημοσύνης, αφού σύμφωνα με τον Mezirow (2007: 50) η αποτελεσματική συμμετοχή στον στοχαστικό διάλογο και στη μετασχηματίζουσα μάθηση απαιτεί συναισθηματική ωριμότητα –συνειδητοποίηση, συναισθηματική κατανόηση και αυτοέλεγχο - όσα ονομάζει ο Goleman (1998, όπ. αναφ. στον Mezirow 2007: 50) «συναισθηματική νοημοσύνη». Σύμφωνα άλλωστε με τον Keegan (2007, όπ. αναφ. στον Mezirow 2007:85) καθώς η έννοια της μετασχηματίζουσας μάθησης χρειάζεται να γίνει πιο στενή εστιάζοντας με μεγαλύτερη σαφήνεια στο επιστημολογικό, χρειάζεται επίσης να διευρυνθεί, για να συμπεριλάβει ολόκληρο το φάσμα της ζωής. Η μετασχηματίζουσα μάθηση δεν εντοπίζεται μόνο στην ενηλικιότητα ή την εκπαίδευση ενηλίκων. Η Σ.Π χαρακτηριστικά αναφέρει: «ως ηθοποιός πέρασα πολύ ωραία, έμαθα πολλά πράγματα, έμαθα να μην ξεχωρίζω τους ανθρώπους, να γίνομαι καλύτερη, να μην τα βάζω κάτω στα δύσκολα και να κρίνω τους ανθρώπους από τον χαρακτήρα τους και τη συμπεριφορά τους». Ο Π.Π επισημαίνει, ότι θα ήθελε να συμμετέχει στη δημιουργία άλλης ταινίας γιατί του αρέσει να συνεργάζεται με άλλους, να μαθαίνει μέσα από αυτό να μοιράζεται και να βοηθάει στο να περνάνε θετικά μηνύματα στους συμμαθητές. Ο Μ.Σ σχολιάζει, ότι: «Θα ήθελα να συμμετέχω στη δημιουργία άλλης ταινίας, διότι κατά τη γνώμη μου παίρνω ερεθίσματα, ιδέες, καλλιεργώ τη φαντασία μου και συγχρόνως μου αρέσει η συνεχής συνεργασία με τους συμμαθητές μου». Ο Γ.Δ αναφέρει, ότι: «Πιστεύω ότι από τη συμμετοχή μου στην ταινία κατάφερα να μάθω να συνεργάζομαι και να δεθώ περισσότερο με τους συμμαθητές μου». Και ο Μ.Σ επισημαίνει: «Μου έμαθε, ότι μέσα από τη καλή συνεργασία βγαίνει ένα άριστο αποτέλεσμα». Παρόμοια και ο Γ.Δ σχολιάζει: «Η δημιουργία της ταινίας μου έμαθε πως το πιο ωραίο πράγμα είναι η συνεργασία και η δημιουργία της φιλίας».

Μελλοντικές ενέργειες

Ως επέκταση της έρευνας μας θεωρούμε ότι:

1. Θα αξιοποιήσουμε τη δυνατότητα για ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες μέσω της κινηματογραφικής εμπειρίας και σε άλλα προγράμματα (περιβαλλοντικά, πολιτιστικά κ.λ.π).
2. Θα δοθεί ιδιαίτερη σημασία στη διδασκαλία του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας εμπλουτίζοντας την με την τέχνη του κινηματογράφου και εμβαθύνοντας στην αναζήτηση των διαφορετικών εκφραστικών μέσων και τεχνικών, όσον αφορά στη διαμόρφωση του σεναρίου.
3. Καίριο μέλημά μας θα είναι η συνεργασία με φορείς και με σχολεία που προωθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία την κινηματογραφική παιδεία, προκειμένου οι μαθητές να αποκτήσουν μια βιωματική επικοινωνιακή προσέγγιση και να διαμορφώσουν το κριτήριο της διαπολιτισμικής «οπτικής» μέσω της τέχνης του κινηματογράφου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Αγωγή Υγείας, Οικοσελίδα (χ.χ) Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Ανακτήθηκε την 28/05/2015 από την ιστοσελίδα http://www.moec.gov.cy/agogi_ugeias/
- Ανδριοπούλου, Ει. (2011) Η κινηματογραφική παιδεία στην εκπαίδευση – Μοντέλα λειτουργίας και προκλήσεις. Ανακτήθηκε την 29/05/2015 από την ιστοσελίδα <http://blogs.sch.gr/dertv/2011>
- Γερμανός, Δ. (2004) Το παιχνίδι, μια άλλη προσέγγιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Στο Χατζηκαμάρη, Π., Κοκκίδου, Μ. (επιμ.). *Το παιχνίδι στην εκπαιδευτική διαδικασία. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.*
- Giotoroulou, K. 2013. Η κινηματογραφική ταινία στο μάθημα της λογοτεχνίας στην ελληνική εκπαίδευση. In M. Tsianikas, N. Maadad, G. Couvalis, and M. Palaktoglou (eds.) "Greek Research in Australia: Proceedings of the Biennial International Conference of Greek Studies, Flinders University June 2011", Flinders University Department of Language Studies- Modern Greek: Adelaide, 361-376 Ανακτήθηκε την 8/6/2015 από την ιστοσελίδα <http://dspace.flinders.edu.au/jspui/bitstream/2328/26885/1/Cinema%20text.pdf>
- Goleman, D. (1998) *Η συναισθηματική νοημοσύνη. Γιατί το «EQ» είναι πιο σημαντικό από το «IQ»*; Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Γκότοβος, Α. (1999) *Παιδαγωγική Αλληλεπίδραση. Επικοινωνία και Κοινωνική Μάθηση στο Σχολείο*. Αθήνα: Gutenberg.
- Δεδούλη, Μ. (χ.χ) Βιωματική μάθηση - Δυνατότητες αξιοποίησης της στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης. Ανακτήθηκε την 3/6/2015 από την ιστοσελίδα www.pi-schools.gr
- Κόκκος, Α. (2005) *Μεθοδολογία εκπαίδευσης ενηλίκων. Θεωρητικό πλαίσιο και προϋποθέσεις μάθησης*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Τόμος Α'.
- Λαμπροπούλου, Ν. (1999) Συναισθηματική Νοημοσύνη. Στο *Συναισθηματική Νοημοσύνη. Η Συναισθηματική Νοημοσύνη και η σημασία της αναγνώρισης της στο ελληνικό σχολείο*. Ανακτήθηκε την 12/06/2015 από την ιστοσελίδα <http://antikleidi.com/anatrofi/eq/>
- Ματσαγγούρας, Η. (2008) *Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας – Η Σχολική Τάξη*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Mezirow, J και Συνεργάτες. (2007) *Η Μετασχηματίζουσα Μάθηση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Πούλιος, Ι. (2014) Κινηματογραφική Αγωγή: Δημιουργώντας στην τάξη μια ταινία μικρού μήκους. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Υποστηρικτικό υλικό για τη δημιουργία ταινίας μικρού μήκους. Δ/ση πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης Σερρών.
- Σιάκας, Σ. (2012) Μεθοδολογία δημιουργίας σεναρίου για ταινία animation στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αναρτήθηκε την 6/6/2015 από την ιστοσελίδα www.krekonitsas.gr
- Ταινία μικρού μήκους 2^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΥ - ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΑ. Ανακτήθηκε την 19/06/2015 από την ιστοσελίδα <https://www.youtube.com/watch?v=MhkaLUyK0WU>
- Φεστιβάλ Εκπαιδευτικών Ταινιών. (χ.χ) Στο Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Ανακτήθηκε την 19/06/2015 από την ιστοσελίδα <http://www.openet.gr/activities/festival/>
- Φραγκάκη, Μ. (2007) ΕΝΟΤΗΤΑ 2.5. «Μεθοδολογική προσέγγιση του Κ.Χ.Π / Η Μέθοδος Project» Ανακτήθηκε την 14/06/2015 από την ιστοσελίδα http://users.sch.gr/nikbalki/epim_kse/files/Parousiaseis/Method_Project.pdf

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αξιολόγηση προγράμματος Αγωγής Υγείας «Παίζοντας και Μαθαίνοντας στο Σχολείο»

1. Ποιες είναι οι εντυπώσεις σου από τη συμμετοχή σου στη δημιουργία της ταινίας μικρού μήκους, «το καθαρό παιχνίδι»;

2. Η δημιουργία της ταινίας ήταν μια εμπειρία που σου έμαθε κάτι καινούργιο; Τι ήταν αυτό;

3. Το τελικό αποτέλεσμα (η ταινία) σου άρεσε; Αν ναι, προσδιόρισε τι σου άρεσε και αιτιολόγησε το.

4. Κατέγραψε την εμπειρία σου και σχολίασε την (την εμπειρία σου σαν ηθοποιός, σεναριογράφος, σκηνοθέτης).

5. Θα ήθελες να συμμετέχεις στη δημιουργία μιας άλλης ταινίας; Αν ναι, αιτιολόγησε την άποψή σου.
